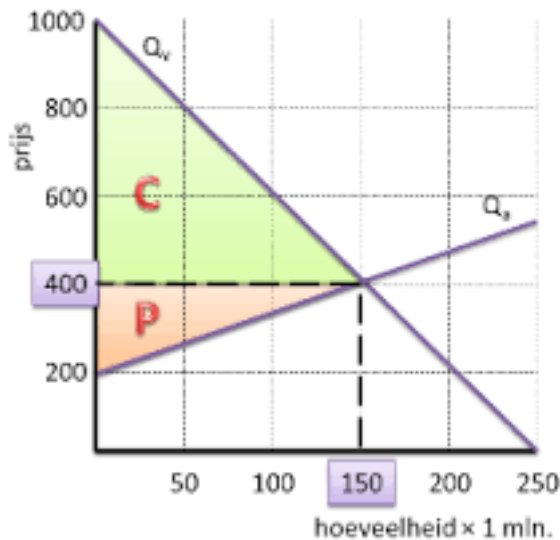

Consumenten- en producentensurplus en deadweight loss (1)

Deadweight loss is de daling van de welvaart als gevolg van een verstoring van het prijsmechanisme bij volledige concurrentie. Dit betekent dat de prijs en de hoeveelheid die onder volkomen concurrentie tot stand komen steeds als uitgangspositie gehanteerd worden. Het surplus van de consument en de producent samen is namelijk onder volkomen concurrentie maximaal. Dit gezamenlijke surplus wordt gezien als de bijdrage aan de maatschappelijke welvaart, mits er geen externe effecten optreden.

Als er geen externe effecten optreden is de bijdrage aan de maatschappelijke welvaart gelijk aan het consumentensurplus (C) plus het producentensurplus (P). Dit is gelijk aan:
 $0,5 \times (800 \times 150 \text{ mln}) = 60.000 \text{ mln}$

Als er wel externe effecten optreden moet dit gezamenlijke surplus verhoogd worden als deze externe effecten positief zijn en verlaagd worden als ze negatief zijn.

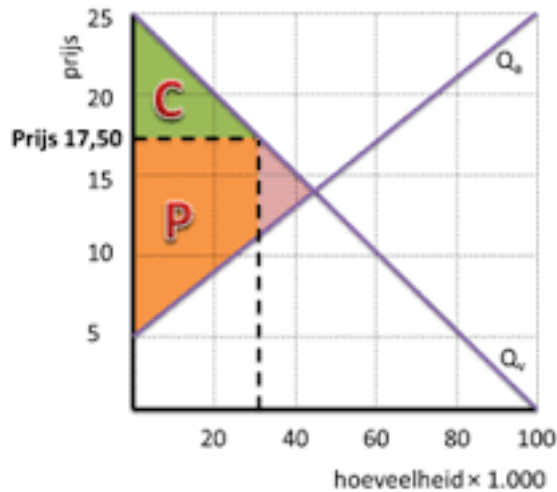
Stel dat ieder product dat verhandeld wordt € 100 aan externe effecten oplevert. Denk hier bijvoorbeeld aan milieuvervuiling. Het produceren gaat gepaard met uitstoot van CO_2 .

De maatschappelijke welvaart is nu minder sterk gestegen. Immers de consumenten en producenten hebben surplus verkregen, maar andere mensen hebben last van de uitstoot van CO_2 .

De maatschappelijke welvaart is gestegen met:
 $60.000 \text{ mln} - (150 \text{ mln} \times 100) = 45.000 \text{ mln}$

Laten we afzien van externe effecten en kijken wat er gebeurt als er op de een of andere manier ingegrepen wordt in het marktmechanisme. Bij iedere vorm van ingrijpen zal het gezamenlijke surplus afnemen. Deze afname wordt deadweight loss genoemd.

Als eerste nemen we een situatie waarin een producent ingrijpt in het marktmechanisme omdat hij een monopolist is.

De monopolist kan zelf de prijs van het product bepalen. Hij kiest dan niet voor de evenwichtsprijs, maar kiest een prijs waarbij zijn winst maximaal is. In de bovenstaande grafiek is dat een prijs van € 17,50. Als gevolg hiervan zal er minder worden verhandeld. Het roze driehoekje is het welvaartsverlies. Maatschappelijk gezien is een monopolie onvoordelig (het gezamenlijke surplus is kleiner), maar voor de monopolist is het voordelig. Zijn surplus (P) is groter dan het geweest zou zijn onder volkomen concurrentie.